

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Datum 17 april 2026
Betreft Start internetconsultatie opvolger legalisatieprogramma PAS-melders en
aanbieden aan Tweede Kamer

Geachte Voorzitter,

Op 18 februari is de wijziging van de Omgevingswet inwerking getreden waarmee de wettelijke termijn voor het legaliseren van PAS-meldingen met drie jaar is verlengd. Ik ben hier blij mee, omdat op deze manier Rijk en provincies langer de tijd krijgen om een structurele oplossing voor PAS-melders te vinden.

Met de wijziging van de wet ligt er voor mij de opdracht om te komen tot de opvolger van het voormalig legalisatieprogramma PAS-melders. Bijgaand vindt u het concept van de opvolger van het legalisatieprogramma dat ik gelijktijdig ook voor internetconsultatie aanbied (via www.internetconsultatie.nl).

De opvolger van het legalisatieprogramma beoogt PAS-melders voor 1 maart 2028 zicht op een oplossing te bieden waardoor er zicht op een legale situatie ontstaat. Het programma bevat de mogelijke oplossingsrichtingen, maatregelen en instrumenten. Het is afhankelijk van de locatie van de PAS-melder en de wens van de ondernemer of een specifieke oplossing voor een individuele ondernemer openstaat.

Parallel wordt in de Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof gewerkt aan het lostrekken van de vergunningverlening in Nederland. Deze ontwikkeling kan een positief effect hebben op de termijn en de mogelijkheden waarop een PAS-melder in een legale situatie belandt.

Ik blijf mij samen met provincies inzetten om PAS-melders aan een structurele oplossing te helpen. Een eerste stap hierin is het gemotiveerd kunnen afwijzen van handhavingsverzoeken waar sommige PAS-melders mee geconfronteerd worden. Het conceptprogramma draagt hieraan bij door PAS-melders zicht op een oplossing te geven waardoor zij in een legale situatie terecht komen. De volgende stap is het aanbieden van structurele oplossingen zodat er een einde komt aan de onzekerheid waarin ondernemers al te lang zitten. Daarnaast zal ik een verkenning starten naar de omvang en opgave van de interimers.

**Directoraat Generaal Landelijk
Gebied en Stikstof**

Het definitieve programma stel ik voor de zomer vast waarin ook de verdere besluitvorming van de Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof is verwerkt. Het definitieve programma wordt voor het zomerreces met uw Kamer gedeeld.

Ons kenmerk
DGLGS / 105828484

Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur